Insamling och givande i coronavirusets spår

Om coronavirusets inverkan på insamlande organisationer

3 april 2020

giva SVERIGE

Branschorganisationen för tryggt givande

Stor osäkerhet råder

Den här rapporten ger en första översiktlig ögonblicksbild av läget för ideella organisationer med någon form av insamlingsverksamhet i spåren av coronavirusets spridning och bygger på en undersökning bland Giva Sveriges medlemmar. Senare under våren ska vi göra fördjupande enkäter för att närmare kunna följa utvecklingen av insamling och givande.

Rapporten är ett led i att dels stötta våra medlemmar och andra civilsamhällesorganisationer med underlag för att bedöma hur gåvor och bidrag kan komma att utvecklas, dels få fram kunskap och fakta för att kunna lyfta var behoven av insatser och stöd till civilsamhället finns. Även andra aktörer sammanställer kunskap från olika perspektiv och tillsammans kan vi agera för att ge röst åt hela den bredd av organisationer och ändamål som finns inom civilsamhället för att säkra en långsiktig och diversifierad finansiering.

Undersökningen visar att det är svårt att i nuläget uttala sig om vilka effekter coronaviruset kan komma att få för gåvogivande men drygt hälften svarar att de tror att intäkterna från gåvor och bidrag kommer att minska. Så här omedelbart är det framför allt företags och i viss mån stiftelsers åtaganden som påverkas, medan bilden av allmänhetens givarvilja är osäker och visar både ökning och minskning. En allmän konjunkturnedgång med ökad osäkerhet och framför allt stor arbetslöshet kan komma att påverka också allmänhetens givande negativt. Men, om och hur mycket beror inte bara på den ekonomiska utvecklingen utan precis som alltid med insamling av gåvor handlar givarviljan i grunden om att kunna motivera och engagera för sitt ändamål på ett sätt som är inkluderande. Vi gör alla val mellan olika former av konsumtion och där ingår gåvogivandet som en del.

Under drygt 10 år har insamlade medel ökat kontinuerligt, i genomsnitt med 8% per år, men trots en i stort sett stadig högkonjunktur har insamlade medel inte följt med i BNP-utvecklingen. De senaste två åren har ökningen planat ut och om det beror på en verklig minskning av givarvilja eller är en effekt av ökad oro för lågkonjunktur vet vi inte. Men med en möjlig recession för dörren samtidigt som ökade behov inom och utom Sverige ställer krav på ideella organisationer kommer behovet av finansiering att öka.

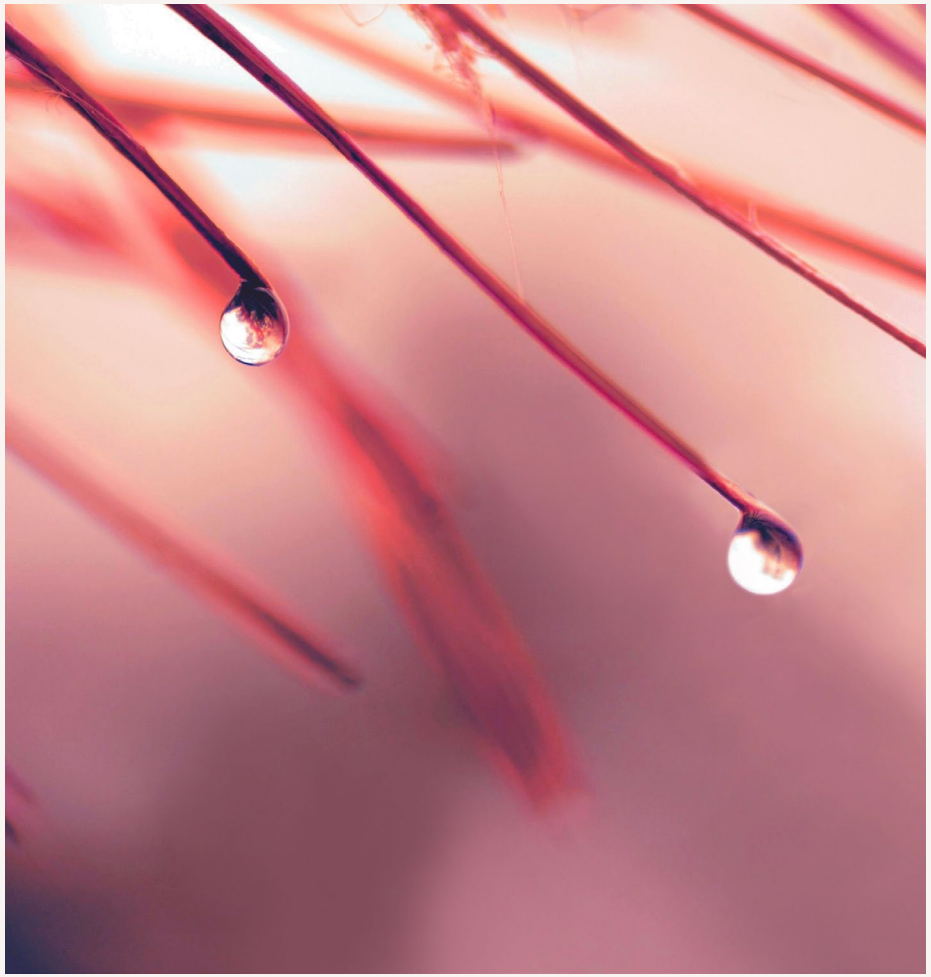
Så nu gäller ”back to basics”; fokusera på berättelsen om varför ni och ert ändamål är viktigt och hur givaren kan vara med och bidra, och lägg sedan kraft på att skapa och utveckla en genuin relation med givare. Och varför inte börja med att ringa och tacka dina givare idag! Det är många som sitter ensamma hemma.

Charlotte Rydh
Generalsekreterare

Om rapporten

Rapporten baseras sig på följande källor:

- **Egen undersökning** bland Giva Sveriges medlemmar
- **Historik** – så har tidigare omvärldshändelser påverkat
- **Omvärldsbevakning**

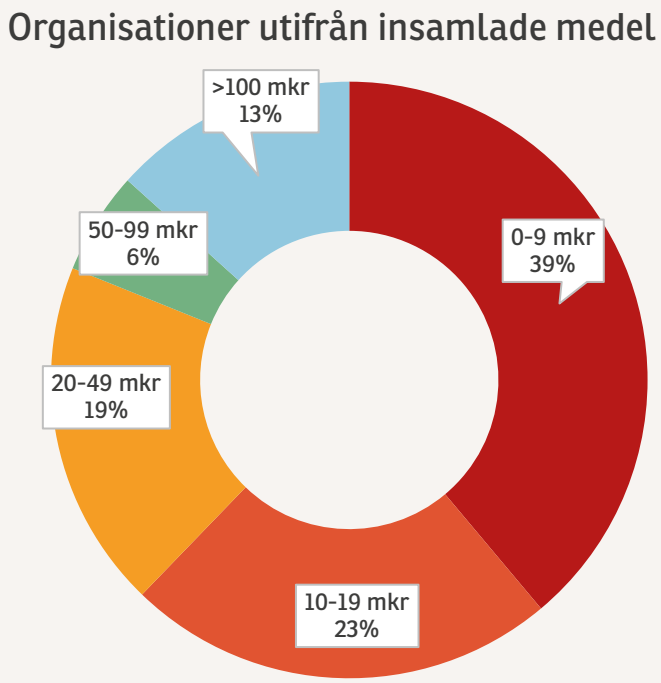
Medlemsundersökning

Om undersökningen

Genomförandeperiod: 25-30 mars
Målgrupp: Giva Sveriges medlemmar
Antal deltagande organisationer: 90 av 157

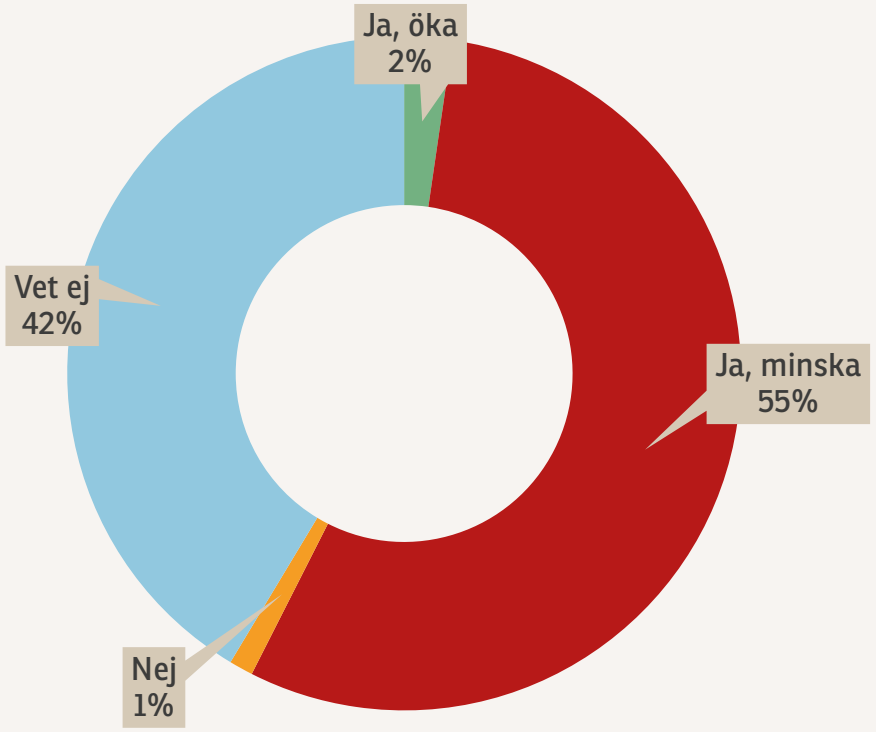
Om deltagande organisationer

Drygt 5 av 10 tror på en minskning av gåvor, donationer och bidrag

Bedömer ni att era intäkter från gåvor, donationer och bidrag kommer att påverkas i och med coronaviruset?

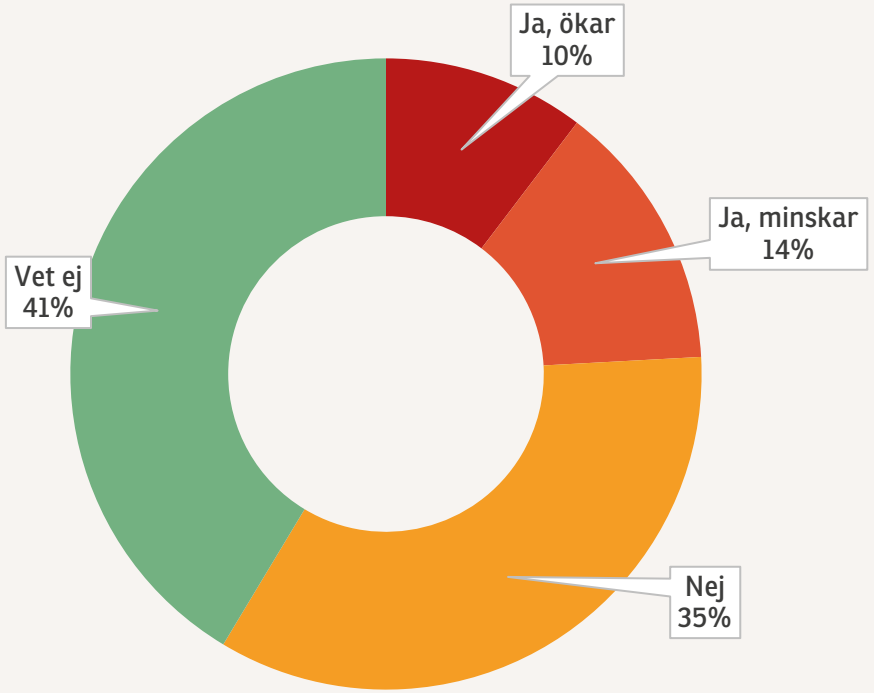
- **Många uppger att det är för tidigt att säga**
- Minskningar på grund av konjunkturläget förutspås, framförallt nämns gåvor från företag men även allmänheten
- Minskningar på grund av uteblivna insamlingsaktiviteter
- Ändamål som relaterar till corona-viruset förutspås prioriteras

Vår målgrupp är i hög grad riskgrupp för Corona. Vad det innebär för oss är svårt att överblicka just nu, det kan gå åt båda hållen, men förhoppningsvis kan vi vara ett värdefullt stöd för många. Fler kanske också kommer att finna det värdefullt att stödja oss ekonomiskt.

Organisation med forskning som huvudändamål

Givarviljan - allmänheten

Har ni märkt av förändring i givarvilja hos **allmänheten?**

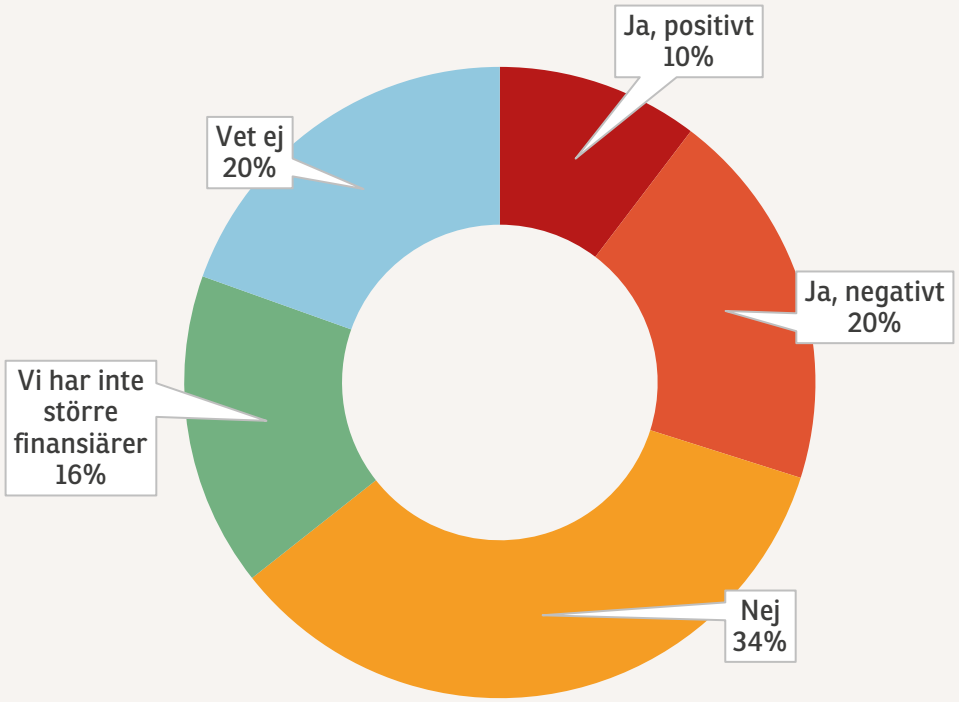
- Stort engagemang från allmänheten som vill hjälpa till
- Både ökar (10%) och minskar (14%)
- Minskat inflöde av nya givare
- Stor osäkerhet - för tidigt att säga något

”Vi kan under de senaste veckorna se en ganska stor nedgång både vad gäller rekrytering av nya givare och av skänkta gåvor… fler har hört av sig och uttryckt sin oro och sagt att de behöver pausa sitt givande eller hoppa av.”

Organisation med insamling >100 mkr

Givarvilja – större finansiärer

Har ni märkt av förändringar i attityden hos **större finansiärer eller givare?**

- Större engagemang och intresse för verksamhet
- Finansiärer vill ge mer
- Flexibilitet i hur pengar får användas
- Organisationer har fått förvarningar om minskningar i gåvor/bidrag
- Inställda möten
- Uppskjutna avtalsskrivningar – företag som inte är beslutsföra

”Vi har fått förvarning om att huvudavtal kommer behöva anpassas till rådande situation.”

Organisation med insamling >100 mkr

Ökad givarvilja till bredd av verksamheter

MOBILISERAR. "Vi är beredda att ställa hela vårt laboratorium till förfogande", säger Hans-Gustaf Ljunggren, professor på Karolinska institutet. FOTO: JACK MIKRUT

Miljonregn över forskare

Wallenberg och Nordstjernan stöttar coronaforskning

Med hjälp av bidrag från Wallenbergstiftelserna och Nordstjernan kan Karolinska institutet accelerera sin forskning om corona.

Vid Centrum för Infektionsmedicin läggs annan forskning på is och upp emot 40 personer mobiliserar för att öka kunskapen om den nya sjukdomen.

På centrum för infektionsmedicin på Karolinska institutet i Huddinge bedrivs vanligtvis avancerad forskning kring svåra sjukdomar orsakade av infektioner från både bakterier och virus. Här arbetar ett 70-tal personer, som sedan några dagar tillbaka har ställt om hela verksamheten för att kunna forska om corona. Högrisklaboratoriet byggs om för att kunna ta emot prover från Karolinska universitetssjukhuset från de som är allvarligt sjuka.

"Vi har en skyldighet att prioritera det som är viktigast. Det blir en krigslik mobilisering, det kräver mycket logistik. Nu arbetar vi med att sätta processer för allt och prioritera vilka analyser som är viktigast för att snabbast skapa kunskap kring sjukdomen", säger professor Hans-Gustaf Ljunggren som koordinerar arbetet vid Centrum för Infektionsmedicin på Karolinska institutet.

Målsättningen är att börja med provtagningar för forskning så fort som möjligt. Forskarlagets förhoppning är att kunna förstå sjukdomsförloppet bättre genom detaljerade analyser för att kunna förutse vilka som kommer att bli svårt sjuka. Analyser krävs även för att se vilka möjliga läkemedel som kan sättas in. I nuläget finns inga godkända läkemedel att tillgå – de patienter som är svårt sjuka får framför allt andningshjälp.

"Flera patienter avlider varje dag i sjukdomen. Vi har inte sett en sådan här sjukdom tidigare. Det är skarpt läge, inte minst för de sjukvårdande resurserna. Vi har ett ansvar att göra vad vi kan. Vi är beredda att ställa hela vårt laboratorium till förfogande, för att kunna ta emot prover från infekterade patienter för att snabbt genom forskning få djupare insikter om corona", säger Hans-Gustaf Ljunggren.

"Vi vill snabbt kunna få ny kunskap om sjukdomen. Förstå varför förloppet kan förändras, hitta indikatorer som skulle kunna leda oss in på möjliga läkemedel. Vi vill också förstå vilken typ av immunitet som utvecklas och varför vissa patienter blir så sjuka. Om det exempelvis beror på genetik eller bakomliggande sjukdomar, eller mängden virus som man utsatts för. Vi hoppas få fram mycket mer kunskap om sjukdomen som kan vara till nytta."

"Världen är inte betjänt av dålig forskning i det här läget."

HANS-GUSTAF LJUNGGREN

VIKTIGT UPPDRAG. Hans-Gustaf Ljunggren, professor på Karolinska institutet. FOTO: JACK MIKRUT

Arbetet med provtagning är utmanande ur ett praktiskt, etiskt och patientsäkerhetsperspektiv. Det handlar om patienter som är svårt sjuka och kan ha svårt att ge sitt medgivande. Det brukar gå att få godkännande av anhörig, men det råder besöksförbud på sjukhusen. Tillgången till skyddsutrustning är ett hinder även för forskningen.

"Situationen på kliniken är extrem och samtidigt försöker vi tillsammans med Karolinska Universitetssjukhuset bygga upp system för få till någon typ av rationell provtagning", säger Hans-Gustaf Ljunggren.

Tack vare privata finansiärer har omställningen på Karolinska institutet kunnat påbörjas snabbt.

Wallenbergstiftelserna annonserade förra veckan att de skänker 50 miljoner kronor till Science for Life Laboratory, drivet av forskare från bland annat Karolinska institutet och Uppsala universitet.

Nordstjernan skänker ytterligare 9,4 miljoner kronor, specifikt till forskningen på Karolinska institutet.

"Det är fantastiskt med finansiärer som Wallenberg och Nordstjernan, som väldigt snabbt kan kliva in och fatta ett beslut. I fallet med Wallenberg talades vi vid på lördag eftermiddag, och söndag förmiddag hade de efter ett extra styrelsemöte kunnat fatta beslut. Vi körde i gång samma dag. Alla offentliga aktörer kan inte agera på det sättet, men de privata stiftelserna kan göra det. I det här läget är det så viktigt. Just nu krävs allas resurser."

Arbetet på Centrum för Infektionsmedicin har byggts upp utifrån en sexmånadersplan för forskningen.

Det involverar även uppbyggnaden av en biobank med prover, för att kunna studera viruset och den sjukdom det generar. Forskarna är även intresserade av de patienter som tillfrisknat från corona.

"Vår avsikt är att tillgängliggöra alla resultat så fort som möjligt. I den bästa av alla världar hoppas vi att inom ett par månader hunnit långt och ha fått mycket data tillgängligt. Det kommer generera nya resultat varje dag. Vi måste jobba annorlunda än vi gjort tidigare men samtidigt försäkra oss att vi jobbar på ett högkvalitativt sätt. Världen är inte betjänt av dålig forskning i det här läget", säger Hans-Gustaf Ljunggren.

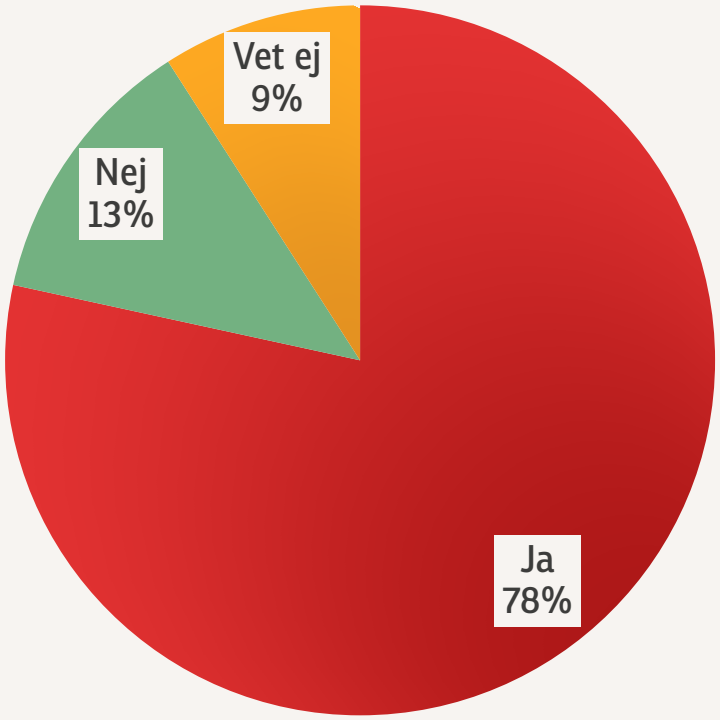
JOHANNA LUNDSGÅRD

johanna.lundsgard@di.se 08-573 650 00

Planerade insamlingsaktiviteter

Påverkas era planerade insamlingsaktiviteter med anledning av Coronaviruset?

- Fysiska möten och mötesplatser ställs in (t ex mässa och festival) – minskad rekrytering och minskade intäkter på sikt
- Face2Face och Door2Door ställs in helt/skjuts upp
- Möten med större finansiärer (stiftelser och företag) ställs in/skjuts upp
- Går över till digitala aktiviteter i större utsträckning
- Ton/innehåll i kommunikation förändras
- Ramadan som är ett stort insamlingstillfälle inträffar snart och moskéer är stängda så mycket insamling av gåvor går förlorad

Planerade insamlingsaktiviteter

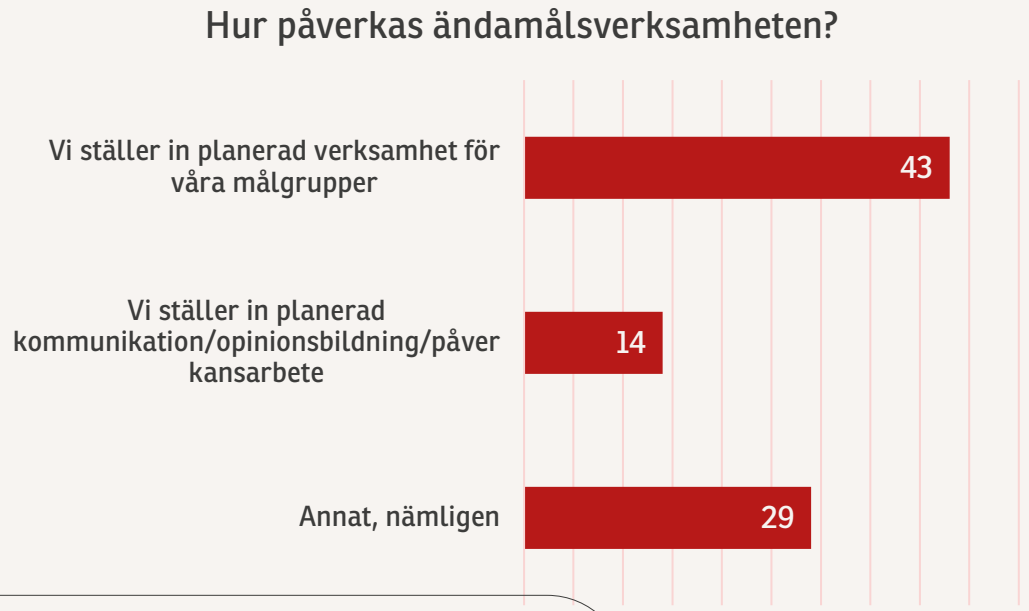
”Bedriver insamling väldigt liten skala med målet skruva upp. det får nu avvakta pga resurser behövs till hantering av situationen (corona)”

”Vi tidigarelägger insamlingsaktiviteter mot privatpersoner för att fånga upp människors vilja att vara med och ge sitt stöd i kristider. Vi avvaktar ngt med insamling av monetärt stöd från företag eftersom många företag är oroliga över hur det skall gå.”

” Alla våra planerade event och sammankomster ställs in under våren. Våra volontärer som är 70 år och äldre går hem från våra second hand butiker. Det innebär minskad bemanning i våra butiker. Vi tappar intäkter på grund av mindre försäljning och kundbesök.”

Påverkan på ändamålsverksamhet

- 79% av organisationerna uppger att deras ändamålsverksamhet påverkas med anledning av Coronaviruset.
- 66% av organisationerna gör något nytt initiativ i och med Coronaviruset

Exempel på nya initiativ och annan påverkan på verksamheten:

- Ställer om till mer akuta insatser för målgruppen
- Möten och utbildningar blir mer digitala
- Utökade öppettider på telefonlinjer för allmänhet
- Kommunicerar behov hos utsatta grupper till media och kommun/stat
- Nya projekt inom biståndsverksamhet som relaterar till Corona

Personal, volontärer och medlemmar

- 75% uppger att de inte har gjort några förändringar i bemanning eller personal
- 19% uppger att de har gjort minskningar i bemanning eller personal
  - Personal i secondhand butiker
  - Bromsat ersättningsrekryteringar
  - Korttidspermitteringar
- 20% upplever större engagemang från volontärer och medlemmar

Dagens industri
Måndag 30 mars 2020

Dubbla förluster för ideella kedjor

Detaljhandeln drabbas hårt av coronaviruset. Men för vissa aktörer innebär en minskad försäljning även att de mest utsatta i samhället påverkas. ”Härbärgen kan tvingas stänga och matkassar till dem med behov uteblir”, säger Caroline Andermatt, vd för Myrorna.

Myrorna och Stockholms Stadsmission är två exempel på ideella organisationer som genom sina sociala verksamheter ger tillbaka till samhället. I sina second hand-butiker erbjuder de människor som har haft det svårt att ta sig ut i arbetslivet möjlighet till arbetsträning. Myrornas ekonomiska överskott går dessutom till Frälsningsarméns sociala arbete. Men framtiden är nu osäker.

”Vår försäljning har hittintills mer än halverats. Vi tvingas ta tuffa beslut varje dag för att parera den dåliga försäljningen”, säger Caroline Andermatt, vd för Myrorna.

Försäljningen följer de från dag till dag, och fortsätter den negativa utvecklingen kan korttidspermittering och varsel bli aktuellt. Kedjan har i dagslägetvingats säga upp alla visstids- och provanställda. Det handlar om 50 till 60 personer.

Trots att få kommer och handlar i butikerna är det fortfarande många som lämnar gåvor, något som alltid är uppskattat, men i dag till viss del blir en utmaning.

”Just nu befinner vi oss i ett läge där vi kan tvingas stänga våra gåvomottagningar eftersom vi inte kan hantera inflödet. Dels för att kunder inte handlar, men även för att vi har anställda som är sjuka.”

Även på Stockholms Stadsmission fortsätter människor lämna in gåvor.

”Det kan hänga ihop med att många håller sig hemma nu och har mer tid till att gå igenom skåp och rensa”, säger Ylva Andrén, områdeschef för de sociala företagen på Stockholms Stadsmission.

I OTAKT. Många lämnar fortfarande in gåvor till Stockholms Stadsmission – men få handlar i butikerna. FOTO: TT

Fakta

Stockholms Stadsmission

- **Omsättning sociala företag 2018:** 147,8 Mkr.
- **Insamlade textilier 2018:** 1 733 ton.
- **Arbetstränade inom sociala företag 2018:** 663 personer. 43 procent av dem gick vidare till arbete eller studier.

Källa: Stockholms Stadsmissions Hållbarhetsrapport 2018

Stockholms Stadsmission har än så länge inte tvingats säga upp några anställda men försäljningen sjunker. Sammanräknat för deras 20 second hand-butiker sker en minskning på 150 000 till 190 000 kronor per dag.

Vilka drabbas värst av er minskade försäljning?

”På kort sikt är det vår tillfälliga personal och timanställda men på längre sikt kommer hela vår verksamhets syfte att påverkas. Vi driver sociala företag med målet att få människor att närma sig arbetsmarknaden, och nu riskerar färre att få möjlighet till arbetsträning.

Det är olyckligt eftersom det betyder mycket för så många. Sedan vill vi ju fortsätta möjliggöra för konsumenter att återbruka för miljöns skull”, säger Ylva Andrén.

Myrorna har på sina sociala kanaler startat hashtaggen #hamstramedmänsklighet och vill med den uppmana människor att fortsätta handla i butikerna för att hjälpa dem som redan är utsatta i samhället i dag.

”Det slår dubbelt när det går dåligt för oss ideella aktörer. Hos oss innebär det att färre människor får möjlighet till arbetsträning men även mindre pengar till Frälsningsarméns sociala arbete.

Deras sociala verksamheter kommer att behöva reduceras om det fortsätter så här. Härbärgen kan tvingas stänga och matkassar som delas ut dagligen till behövande, uteblir. Ideella aktörer ger tillsammans under normala omständigheter ungefär 200 miljoner kronor i socialt stöd till samhället genom sina verksamheter. Det är en ganska omfattande samhällsekonomisk faktor”, säger Caroline Andermatt.

Förutom att uppmuntra till att fler handlar i butikerna, försöker Myrorna nu erbjuda fler varor i webbshoppen. Där ser de en ökning, men volymerna är väldigt små om man jämför med ordinarie försäljning i butikerna.

Vilken är målsättningen just nu?

”Vi ska göra allt vi kan för att den här verksamheten ska kunna fortgå, med eller utan hjälp. Men jag kan önska att regeringen inte glömmer bort oss ideella verksamheter när man tar fram stödpaket. Våra verksamheter måste finnas kvar för att säkra arbetsmöjligheter men också för att vi ska kunna ta hand om dem som lever i utsatthet, för de kommer inte att försvinna”, avslutar Caroline Andermatt.

HANNA ÅKESSON
hanna.akesson@di.se
08-573 650 00

Fakta

Myrorna

- **Omsättning 2019:** 270 Mkr.
- **Resultat 2019:** 27,3 Mkr.
- **Insamlade textilier 2018:** 6 935 ton.
- **Arbetstränade 2018:** Cirka 500 personer i månaden.
- **Överskott till Frälsningsarmén 2018:** 13 Mkr.

Källa: Caroline Andermatt, Myrornas hållbarhetsrapport 2018

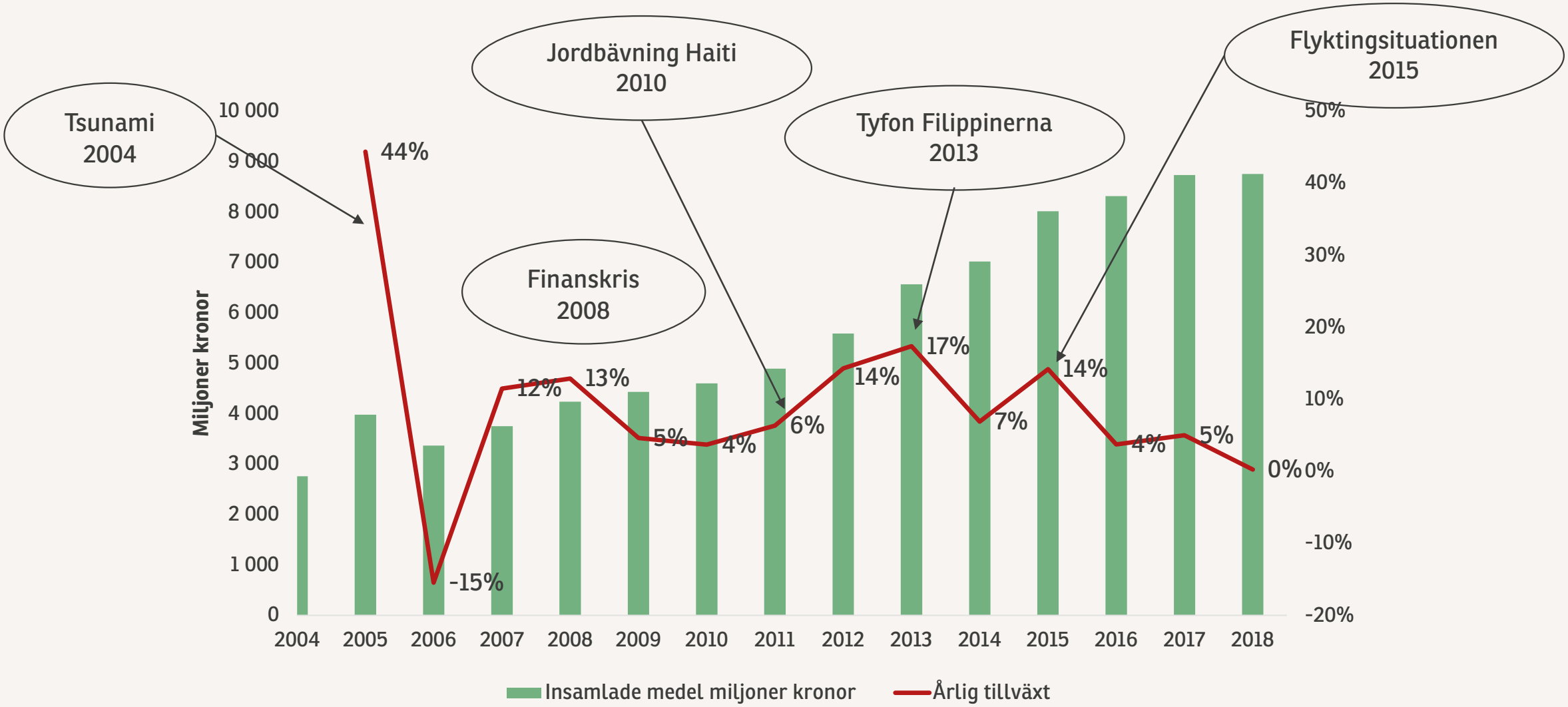
Sammanfattning

- Det är ännu för tidigt att förutspå konsekvenserna.
- Drygt hälften av organisationerna, 55%, tror att intäkter från gåvor och bidrag kommer att minska. Just nu är det en större oro för minskade intäkter från större finansiärer och företag.
- En del företag har redan visat tecken på att de kommer att minska sitt stöd medan andra ser ökat engagemang och bidrag från företag som vill bidra i rådande situation.
- Insamlingsverksamheten kan inte fortgå på planerat vis, 8 av 10 ändrar sin planering.
- Organisationer med ändamål som på något vis relaterar till virusspridningen (social verksamhet eller forskning tex) ser en möjlig ökning av gåvor.
- 8 av 10 organisationer uppger att deras ändamålsverksamhet påverkas. Ett stort antal har tagit initiativ till nya aktiviteter.
- Nästan 20% av organisationerna har gjort minskningar i personal och bemanning.
- Lika många, 20%, ser större engagemang och intresse från volontärer och medlemmar.

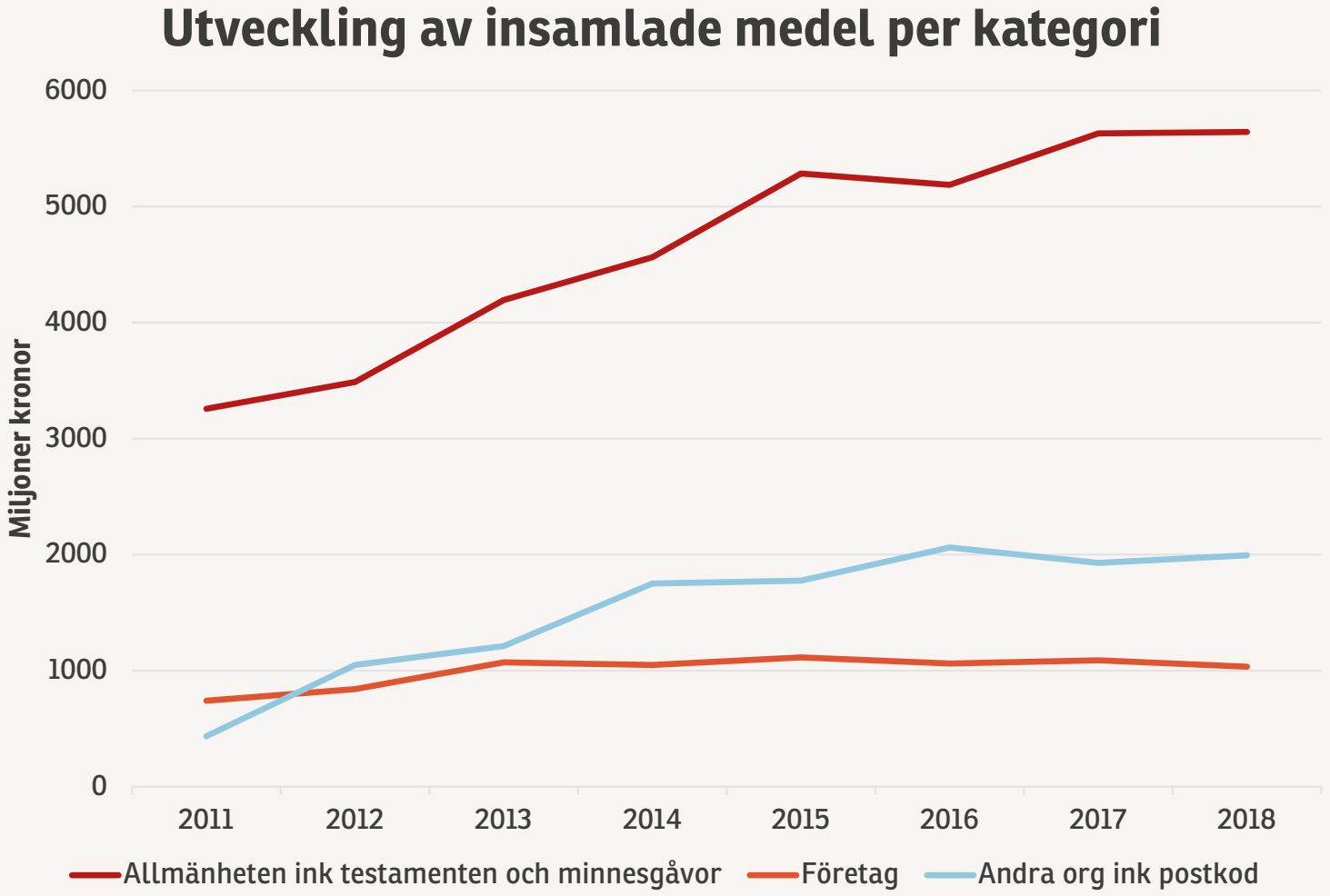
Kriser och insamling av gåvor över tid

Insamling av gåvor och omvärldshändelser

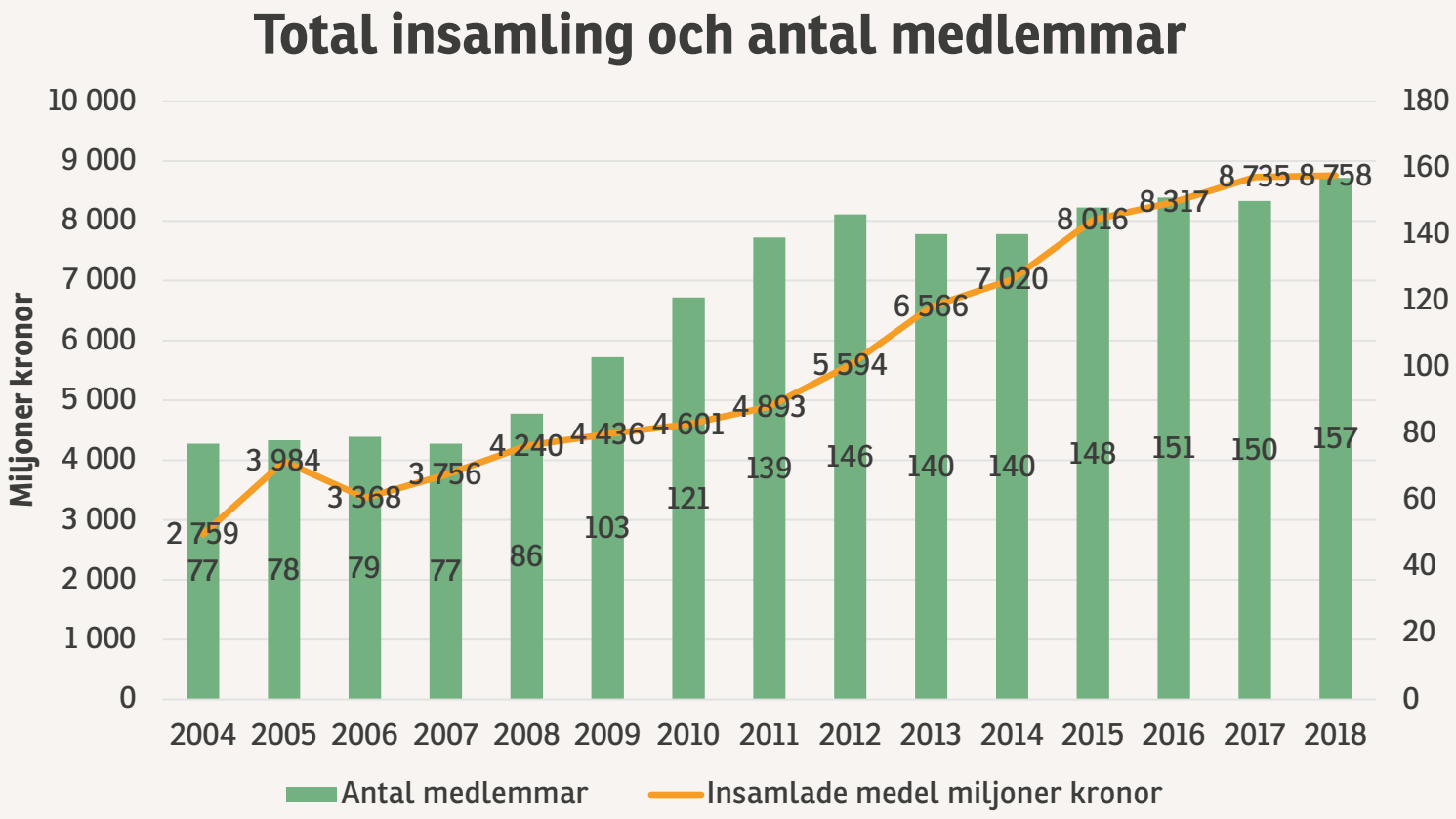

Insamlade medel per givargrupp

Den snabba ökningen av flyktingar till Sverige 2015 skapade stort engagemang och tillväxten mellan 2014 och 2015 var 14%. Kurvan visar att insamlingen från allmänheten ökade tidigare än den från andra organisationer. Det skulle kunna tyda på att institutionella givare är, av naturliga skäl, mer trögrörliga i sina reaktioner på omvärldshändelser. Detta verkar dock ha förändrats något just nu.

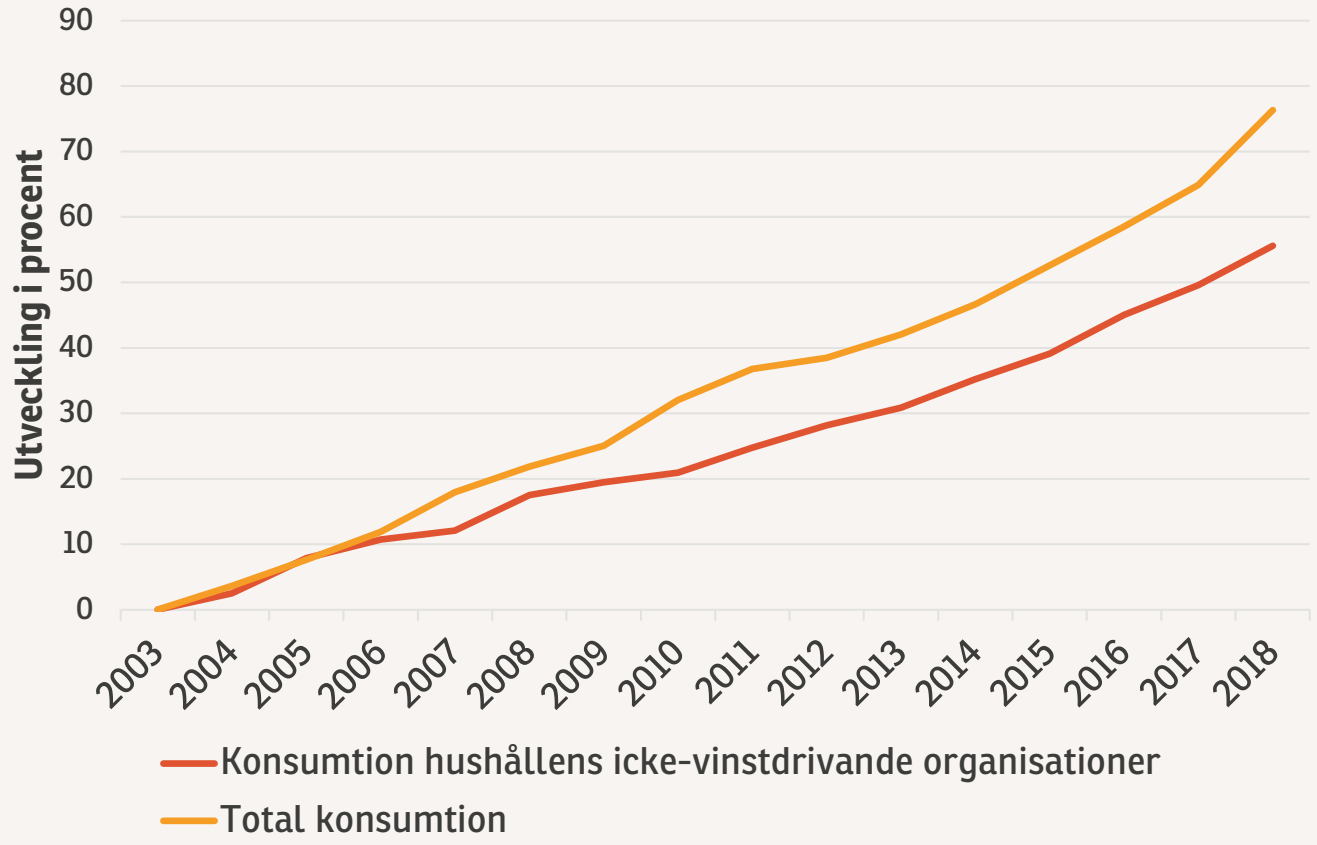
Insamlade medel i förhållande till medlemsantal

Insamlingen av gåvor har ökat från 2,8 miljarder kronor år 2004 till 8,8 miljarder kronor år 2018 (+317%). Under samma period har antalet medlemmar som siffrorna baseras på gått från 77 till 157 (203%). Den stora ökningen skedde framför allt i samband med Postkodlotteriets etablering i Sverige, 2008 – 2012, då medlemskap i Postkodföreningen kräver medlemskap i Giva Sverige. Trots den snabba tillväxten av medlemmar under denna period skedde inte en markant ökning av insamlingen av gåvor förutom 2012. Möjligen kan den kraftiga ökningen på 14% 2011-2012 bero på ett större medlemstal eller att det 2012 som skattereduktion för gåvor infördes.

Ideella organisationers del av hushållens konsumtion

Utveckling av hushållens konsumtion, basår 2003

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB)

Diagrammet visar hur hushållens totala konsumtion respektive hushållens konsumtion av icke-vinstdrivande organisationer har utvecklats. Diagrammet visar att andelen av hushållens resurser som går till ideell verksamhet minskar.

13 tips för insamling av gåvor

13 tips i coronatider

1. Ställ inte in planerade insamlingsevent. Erbjud alltid online-alternativ istället.
2. Säg tack! I tider som denna är det viktigare än någonsin att snabbt tacka för alla gåvor, stora som små.
3. Har ni tid över när resor och/eller aktiviteter är inställda? Höj blicken och planera för framtiden.
4. Stoppa inte planerade kampanjer, men säkerställ att all insamlingskommunikation visar att ni är medvetna om den pågående coronakrisen. Kontexten är viktig!
5. Människor vill veta att de fortsatt är en del av ett sammanhang – fortsätt kommunicera. Många bryr sig mer än någonsin, så ta tillfället i akt och möt deras engagemang.
6. En del givare oroar sig för ekonomin. Ha respekt för det och var tydlig med att även små gåvor är betydelsefulla.
7. Se över era webbsidor för testamenten. Säkerställ att de är uppdaterade och har budskap som fungerar även nu under coronakrisen.
8. Informera på er webb om hur Covid-19 påverkar er organisation, verksamhet och insamling.
9. Peer-to-peer-kampanjer (egen insamling) bör fungera minst lika bra som tidigare.
10. Det är inte de största och starkaste organisationerna som kommer att klara sig bäst genom krisen – utan de som är bäst på att anpassa sig till rådande situation.
11. Organisationer som arbetar med hälsa och forskning: givare kan uppskatta er verksamhet ännu mer än tidigare. Ta tillfället i akt och berätta hur ni jobbar nu.
12. Givare som är hemma mycket, i karantän eller självisolering, kan uppskatta ett telefonsamtal mer än någonsin. Ring och att tacka dem, uppdatera dem om er verksamhet eller genomför en undersökning.
13. Back to basics. De vanliga beprövade metoderna fungerar fortfarande. Coronaviruset är inte det första hotet som ideell sektor stött på, och de organisationer som fortsatt att göra det som vanligtvis fungerar har klarat sig bra.

Källor: https://hub.blackbaud.co.uk/covid-19-resources, https://queerideas.co.uk/2020/03/coronavirus-fundraising-what-weve-learned-so-far.html, https://www.iraiser.eu/2020/03/corona-affecting-your-fundraising-event-5-tips-to-avoid-a-fundraising-crisis/, https://michaelrosensays.wordpress.com/2020/03/06/how-will-coronavirus-affect-your-fundraising-efforts/